Dalius Ribokas

Tyrinėjimai Ruklių senkapiuose 1997 metais

1996–1997 m. UKM tęsė Ruklių (Utenos raj., Daugailių s-ja) senkapių tyrinėjimus. Tirta kapinyno ŠV dalis. Dalis buvusių fermų teritorijoje buvo tiriama ištisai, o miške – tik siekiant nustatyti senkapių ŠV kraštą. Paaiškėjo, kad jis nedaug nutolęs nuo miško PR pakraščio. Beveik visi senkapiai buvo fermų teritorijoje.

1996–1997 m. iškastos 23 perkasos. Ištirtas 263,5 m^2 plotas ir surastas 21 kapas. Su įkapėmis buvo tik 7. Kape Nr. 125 buvo odinė žalvariu puošta piniginė, septynios alavinės grybo formos sagos, geležinis kriauninis peilis, žalvarinės peiliuko makštys su įdėtu peiliuku ir geležinė keturkampė sagtis. Kape Nr. 128 rastas sunykęs odinis diržas su geležine keturkampe sagtimi ir žalvarinis vienodo pločio žiedas. Kape Nr. 132 – geležinė keturkampė sagtis ir geležinis kriauninis peilis su kauliniu kriaunų galo papuošimu, kape Nr. 133 įdėtas geležinis kriauninis peilis, Žygimanto Augusto denaras, du dvidenariai bei du variniai žiedai paplatintomis viršutinėmis dalimis. Kape Nr. 137 rasti 7 Žygimanto Augusto denarai. Kape Nr. 140 – Žygimanto Augusto dvidenaris ir trys variniai žiedai paplatintomis viršutinėmis dalimis. Kape Nr. 142 buvo Žygimanto Augusto dvidenaris.

Kapai Nr. 139–142 , kuriuose palaidoti du vaikai ir du suaugusieji, buvo vienas greta kito. Tikriausiai čia palaidojo šeimą, kurios nariai mirė tuo pačiu metu arba netrukus vienas po kito.

Ištirtų kapų chronologija tokia: kapas Nr. 125 skirtinas XVI a. viduriui, kapai Nr. 126–132 ir 138 – XVI a. viduriui–antrajai pusei, kapai Nr. 133, 137, 139–142 – XVI a. 8–10 dešimtmečiams.

Dalius Ribokas

Excavation of Rukliai cemetery, 1997

In 1996–1997 UME continued the excavation work in the cemetery of Rukliai (Utena district). An area of 126 m^2 was examined, the research produced 21 primary

burials dating to early–late 16th century as well as such artifacts as coins, knives and buckles.

Arūnas Strazdas

Viduramžių senkapių žvalgomieji tyrinėjimai Alytaus ir Pakruojo rajonuose

Luksnėnų senkapiai (Alytaus raj.) yra 800 m į P–PV nuo Alytaus–Simno kelio, Luksnėnų ežero R krante. Jie buvo įrengti apie 150 m ilgio, 100 m pločio ir iki 3 m aukščio kalvoje, kurią iš PV juosia ežeras, o iš kitų pusių – žemos drėgnos pievos.

1989 m. senkapius nurodė Luksnėnų kaimo gyventojas J. Ručys sakydamas, kad tarpukaryje čia buvo rasta „žmonių galvų ir kriaučiškos žirklės". Kapinyne KPC iškasta viena 5x2 m dydžio perkasa. 28–60 cm gylyje aptikti 7 kapai. Mirusieji palaidoti lentiniuose karstuose galvomis į R ir V. Trys kapai buvo su monetomis (viename iš jų buvo ir geležinė diržo sagtis), kiti – be įkapių. Perkasoje rasti kapai datuojami XVII viduriu–XVIII a. pradžia. Pavienės monetos, rastos žvalgant kapinyno paviršių su metalo ieškikliu, sakytų, kad kapinyne buvo laidojama jau XVI a. pabaigoje.

Kasinėjimų metu rastos pavienės lipdytinių puodų šukės brūkšniuotu ir lygiu paviršiumi, taip pat geležies šlako gabalėliai rodo, kad I tūkstantmečio pirmojoje pusėje kapinyno kalvoje buvo senovės gyvenvietė. Greičiausiai čia gyvenę žmonės buvo laidojami dabar jau sunaikintame Luksnėnų kapinyne, buvusiame apie 800 m į ŠR nuo šios vietos. Alytaus kraštotyros muziejuje iš šio kapinyno yra IV–V a. radinių.

Dargužių kapinynas (Pakruojo raj.) yra 200 m į ŠV nuo Dargužių–Degučių kelio tilto per Obelę ir 100 m į ŠR nuo šio kelio.

Senkapiai surasti 1992 m., kai dirvos paviršiuje buvo pastebėta žmonių kaulų ir manyta, kad šioje vietoje buvę rasti archeologinėje literatūroje minimi V–VIII a. žalvariniai papuošalai. 1997 m., su metalo ieškikliu žvalgant šį kapinyną, rasta 61 moneta (ankstyviausia – Žygimanto Augusto 1563 m. lietuviškas pusgrašis, vėlyviausia – Jono Kazimiero 1666 m.